

INTERVJU – IGOR RUŽIČ, predsjednik Udruge za autizam – Zagreb

objavljen 19. studen 2025. • autorizirano.hr

INTERVJU – IGOR RUŽIČ, predsjednik Udruge za autizam – Zagreb

„Sustav je u UAZ-u našao jedini pravi pružatelj usluga – i onda ga pustio da putuje“

„Zašto Udruga za autizam Zagreb gasi stanovanje?“

autorizirano.hr: Gospodine Ružić, što se zapravo dogodilo, zašto Udruga za autizam Zagreb prestaje pružati uslugu organiziranog stanovanja?

Igor Ružić: U srijedu, 11. studenoga 2025. službeno je prestao rad zajednice organiziranog stanovanja u Mostarima, u adaptiranoj zgradi područne škole u Općini Dubrava. Zajednicu u Novom Jekovcu je još 1. kolovoza 2025. preuzeo Centar za autizam Zagreb. Većina korisnika je zbrinuta – dio u organiziranom stanovanju Centra za autizam Zagreb, dio u smještaju Centra za rehabilitaciju Stančić – a zaposlenici su prešli u srodne ustanove i organizacije civilnog društva. UAZ prestaje s pružanjem usluge zato što je ona nakon petnaest godina jednostavno postala financijski, kadrovski i skrozimski neodrživa.

autorizirano.hr: Krenimo od početka, kako je nastao program organiziranog stanovanja UAZ-a?

Igor Ružić: Ideja se razvijala još prije 2010. godine, u vrijeme kad je deinstitutionalizacija bila velika tema, i u kontekstu priključivanja Hrvatske Europskoj uniji. UAZ je, predvođen dugogodišnjom predsjednicom Slavicom Dujmović, iskoristio taj „val“ i uz pomoć inozemnih fondacija, roditelja korisnika i stručne podrške Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, osobe profesorce Jasmine Frey-Skrijar, pokrenuo eksperimentalnu fazu organiziranog stanovanja od 2010. do 2013. godine. Od 2013. ušli smo u mrežu pružatelja socijalnih usluga. Imali smo ambiciju stvoriti rehabilitacijske životne zajednice po uzoru na razvijene zemlje – riješite gdje odrasle osobe iz spektra autizma mogu živjeti uz podršku, ali s očuvanom individualnošću i intimnošću.

autorizirano.hr: Na čemu je bio baziran financijski model i gdje je „pušao“?

Igor Ružić: Cijeli program financijski je počivao na tzv. Glavarini, cijenji socijalne usluge po korisniku koju UAZ-u isplaćuje Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Tom glavarinom morali smo pokriti sve: od plaća do hrane, energenata, lijekova, održavanja prostora i vozila.

Ta je cijena od početka bila li neodrživa, ili jedva održiva. UAZ je svake godine sagovorio povećanje glavarine za naredne pružatelje, sloo dopise, pregovarao. Glavarina je rasla, ali ne dovoljno da prekri potrebe korisnika, rast troškova, inflaciju, uvođenje eura, rast minimalne plaće i sve ostale promjene. Državne ustanove dobivaju bitno veću glavarinu za istu, propisanim propisanu uslugu, dok smo mi, s istim ili težim korisnicima, ostali između čekića i nokota.

NOVOSTI • IZDOVJENO

objavljen 19. studen 2025. • autorizirano.hr

Uspješna Projekta

e osoba Nakon godina čekanja, OSIT-ovci konačno dobivaju novi prostor. „Vjerovali smo gradonačelniku na riječ“

O NAMA • VIZIJA I CILJ PORTALA

Povećati socijalnu uključenost osoba s intelektualnim teškoćama i njihovih obitelji te poboljšati kvalitetu njihova života, poticati zapošljavanje osoba s intelektualnim teškoćama te navedeno omogućiti, poticati obitelji te volonterima u udruženje osoba s intelektualnim teškoćama...

PRATITE NAS @ f

autorizirano.hr: Kakav je pokazaj UAZ-a u odnosu na sustav – jeste li tređirani kao ustanova ili kao udruga?

Igor Ružić: To je jedan od ključnih problema. Za roditelje i korisnike mi smo de facto ustanova – rješta u kojem im djeca žive i primaju širb. Za sustav smo, međutim, „samo“ organizacija civilnog društva. Ministarstvo nam nije osnažilo, pa ne preuzima odgovornost kao prema ustanovama, iako ovisimo o njegovim odlukama u visini glavarine. Pravobranitelj za osobe s invaliditetom nam je otvoreno rekao: „Sustav je u UAZ-u pronašao jedini pruzatelj usluge.“ Ministarstvo pak priznaje da zna kolika nam je glavarina potrebna, ali da je od ovog Ministarstva nećemo dobiti. Tu se zorno vidi ta „šaradki ni na nebu ni na zemlji“ pozicija neodržavog pruzatelja.

autorizirano.hr: Često se kao rješenje spominje samoprihodovanje kroz donacije, projekte i sponzorstva. Zašto to nije dovoljno?

Igor Ružić: UAZ je stalno radio na tome, od humanitarnih akcija do traženja sponzora i donatora. No za program organiziranog stanovanja trebale konkurirati, predvidivi priljev sredstava, a ne jednokratne kampanje. Broj korisnika je relativno mali, što nas čini manje „vidljivima“ i atraktivnima donatorima. Projektom financiranje ne smije pokrivati ono što glavarina već formalno pokriva, jer bi to bilo dvostruko financiranje, možemo ga koristiti tek penferno, uglavnom za infrastrukturu. Sustavna podrška, primjerice Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, namijenjene je administraciji, a ne pokrivanju rupe u usluzi. Participacija roditelja je ograničena i socijalno nepravedna – njihova djeca imaju pravo na uslugu temeljem rješenja Zaveda za socijalni rad. Sve skupa, razmlika, ali nedovoljna i nestabilna financijska slika koja ne može konkurirati državnim ustanovama i privući nove djealnike za iznimno zahtjevan rad.

autorizirano.hr: U jednom ste trenutku pokušali i strateški iskorak s EU projektom „Naš plavi svijet“. Što se dogodilo s tim projektom?

Igor Ružić: Projekt „Naš plavi svijet“ – osnivanje naše treće životne zajednice osoba iz spektra autizma – bio je h rober pokušaj rasta. Financiran je iz Europskog fonda za regionalni razvoj, kroz Operativni program konkurentnosti i kohezija 2014.–2020. Adeptirali smo staru zgradu područne škole u Donjem Vukširnu europskim sredstvima, slično kao što smo vlastitim snagama prenamijenili školu u Mostarima 2010. godine. Kuća je završena uredno, bez dubloza – to potvrdjuju i interne i vanjske revizije. No kad je 2024. građevinski dio projekta završen, program organiziranog stanovanja već je pokazao sve znakove neodrživosti: nismo mogli naći ni zamjenjiva za postojeća zaposlenika, a kamoli popuniti novu zajednicu koja je još i skuplja za održavanje. Zato u Donjem Vukširnu usluga nije ni pokrenuta.

autorizirano.hr: Kako je onda došlo do odluke u prestanku pružanja usluge?

Igor Ružić: Na redovnoj Skupštini u prosincu 2024. članstvo smo otvoreno upoznilo da 2025. neće biti godina „krpanja“, nego da moramo ostiljno pregovarati s Ministarstvom, pa i uz mogućnost promjene ili prestanka programa. Skupština je to jednoglasno podržala. Kroz tripartitne pregovore s Ministarstvom i Gradskim uredom za socijalnu zaštitu, zdravstvo, brzoateljje i osobe s invaliditetom, uz konzultacije s Uredom pravobranitelja, u ožujku 2025. postigli smo načeln dogovor: program organiziranog stanovanja preuzet će ustanove čij su oni osnivači. Centar za rehabilitaciju Stančić trebao je preuzeti zajednicu Mostari, a Centar za autizam Zagreb zajednicu u Novom Jekovcu. Preuzimanje je značilo korisnike, zaposlenike i prostore – uz bolje plaćena radna mjesta u sustavu ustanova. Kako se, međutim, dio dogovorenog plana nije realizirao zbog spora i neučinkovite administracije u Ministarstvu, UAZ je na izvanrednoj skupštini 11. kolovoza 2025. jednoglasno donio Odluku o prestanku pružanja usluge organiziranog stanovanja, s rokom od 90 dana, kako zakon nalaže.

autorizirano.hr: Spomenuli ste da se kod preuzimanja zajednice Mostari „potpisnuje“ na EU projekt. Što to konkretno znači?

Igor Ružić: Centar za rehabilitaciju Stančić iskazao je interes za preuzimanje Mostara, što je logično jer mu je sjedište u istoj županiji, a osnivač mu je Ministarstvo. Na status projekta „Naš plavi svijet“ i europske infrastrukture u Donjem Vukširnu zakomplirirao je stvar. Dok Ministarstvo radi, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU ne postignu dogovor o statusu i budućoj namjeni tog objekta, preuzimanje zajednice Mostari u prvom planiranom obliku nije bilo moguće. Znajući da nam rokovi istječu, morali smo sami osigurati zbrinjavanje korisnika – i uspjeli s moć većine je sede u Centru za autizam Zagreb i Centru za rehabilitaciju Stančić, ili su na korak od finalnog rješenja.

autorizirano.hr: Što to sve znači za budućnost UAI-e kao organizacije?

Igor Ružić: Sadržina projekta „Naš plani sujeti“ u Donjem Vukovcu sada je ispušten. Ako nasleđna ministarstva priznaju objektivne razloge zašto u toj infrastrukturi ne možemo sami povremeni uslugu u punom opsegu, UAI može ući u partnerski odnos s državnim pružateljcem – i tako osigurati da objekti ipak budu namjenski korišteni. Tada ćemo moći odušeti i što dalje s prostorom zajednice Mostari: oti je da ostane u funkciji skrbi za osobe iz spektra autizma, ali na održivim temeljima. Paralelno već radimo na proširenju prostornih i kadrovskih kapaciteta Dnevnog programa UAI-e u sjedištu te na širenju paketa socijalnih usluga. Želimo zadržati partnerske odnose s Centrom za autizam Zagreb i Centrom za rehabilitaciju Stančić – tu su i kadrovske i korisničke, ali i vrijednosne veze.

autorizirano.hr: Je li ovo kraj jedne priče ili kraj UAI-a?

Igor Ružić: Ovo jest kraj jedne velike priče, programa organiziranog stanovanja koji je trajao pnaest godina. Ali to ne mora i ne smije biti kraj UAI-a. Nažalost, ove priče dobro pokazuje kako u Hrvatskoj funkcionira odnos prema održivim pružateljima socijalnih usluga: sveobuhvatno, sustavno nesustavno i nesustavno sustavno. Posebno kada je riječ o jednoj od najugroženijih skupina – odraslim osobama iz spektra autizma, kojima je potrebno 24-satno skrb, 7 dana u tjednu, 365 dana u godini. Ovo je priča koja je i neujepa i realna. Takav izjava jest – upravo takva ne bi smjela biti.

autorizirano.hr: Kome na kraju želite zahvaliti?

Igor Ružić: Prije svega dugogodišnjim sponzorima i donatorima, Gradu Zagrebu, Zagrebačkoj županiji, Općini Dubrava, Općini Kloštar Ivanić te svim pravnim i fizičkim osobama koje su godinama pomagale programi, izravno ili neizravno. Ali ponajviše zaposlenicima – asistentima, stručnim suradnicima, volonjerima koji su nemoguće činili mogućim i omogućili da program ovako dugo traje unatoč svemu. Bez njih UAI ne bi izdržao ni blizu ovih pnaest godina organiziranog stanovanja. Njima svima, od trca hvala.

Poveznice:

Igor Ružić | Udruga za autizam Zagreb | Usluge organiziranog stanovanja